

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka (przewodniczący)

SSN Tomasz Artymiuk

SSN Andrzej Tomczyk (sprawozdawca)

po rozpoznaniu 8 kwietnia 2025 r., na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,
w sprawie **J. S.**

skazanego z art. 212 ust.1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 3 lipca 2012 r. Prawo Lotnicze,
kasacji Rzecznika Praw Obywatelskich od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie
z 19 listopada 2021 r., sygn. akt V Ka 948/21, zmieniającego wyrok Sądu
Rejonowego w Puławach z 22 kwietnia 2021 r., sygn. akt II K 1173/19,

**1. uchyla zaskarżony wyrok w części utrzymującej w mocy
wyrok Sądu Rejonowego w Puławach, orzekającego wobec
oskarżonego na rzecz pokrzywdzonego 500 zł tytułem nawiązki
oraz rozstrzygnięcie zawarte w pkt II wyroku Sądu Rejonowego w
Puławach z 22 kwietnia 2021 r., sygn. akt II K 1173/19;**

**2. obciąża Skarb Państwa wydatkami związanymi z
rozpoznaniem kasacji Rzecznika Praw Obywatelskich.**

Tomasz Artymiuk Andrzej Stępka Andrzej Tomczyk

UZASADNIENIE

J. S. został oskarżony o to, że

„w dniu 26 maja 2019 roku w P. woj. [...] wykonując lot przy użyciu statku powietrznego D. SP- [...] naruszył przepisy dotyczące ruchu lotniczego w ten sposób, że odbył lot w Polskiej przestrzeni powietrznej zakazanej oznaczonej jako EPP3 [...] tj. o czyn z art. 212 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 3 lipca 2012r. Prawo lotnicze”.

Sąd Rejonowy w Puławach wyrokiem z 22 kwietnia 2021 r., sygn. akt II K 1173/19, na podstawie art. 66 § 1 k.k., art. 67 § 1 k.k. postępowanie karne wobec J. S. oskarżonego o czyn tak opisany i zakwalifikowany warunkowo umorzył na roczny okres próby (pkt I), a na podstawie art. 67 § 3 k.k. orzekł wobec oskarżonego na rzecz pokrzywdzonego 500 zł tytułem nawiązki (pkt II). Ponadto zasądził od oskarżonego na rzecz oskarżyciela posiłkowego 1682,64 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt III).

Apelację od tego wyroku wniósł obrońca oskarżonego, zaskarżając go w całości. Zarzucił on:

„1. Mogącą mieć wpływ na treść wyroku obrazę przepisów postępowania:

- art. 2 § 2 k.p.k., art. 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k. i art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. poprzez wydanie orzeczenia bez wszechstronnego wyjaśnienia sprawy i dowolną ocenę dowodów oraz nierozważenie wszystkich okoliczności sprawy, a szczególnie tych, które przemawiały na korzyść oskarżonego, w szczególności w zakresie oceny:

-zeznań świadka K. M. , który na rozprawie w dniu 18 marca 2021 roku zeznał: <<zgodami zajmuje się dział informacji niejawnych i bezpieczeństwa i tam jest to przesyłane, a my dostajemy od nich informacje. Zleceniodawca lotu powinien wystąpić o tą zgodę do zarządu spółki>>;

-oraz wyjaśnień oskarżonego, który na rozprawie w tym samym dniu wyjaśnił: <<na wlot w tą strefę zgodę powinien uzyskać zleceniodawca, w tym wypadku Lasy Państwowe, taką zgodę trzeba uzyskać z wyprzedzeniem, zleceniodawca załatwiał wszystkie zgody, ale jak się okazało chyba zaszło nieporozumienie. Ja nie miałem pojęcia, że tego nie ma, wsiadłem, poleciałem, zrobiłem swoje, wylądowałem (...), przed każdym opryskiem to już ja dzwoniłem do kontrolera wieży, ja podchodziłem do tego tak, że skoro zleceniodawca dał mi zlecenie to wszelkie zgody i formalności zostały załatwione>>;

-okoliczności popełnienia przez oskarżonego czynu, jak również motywacji i celu w jakim oskarżony w dniu 26 maja 2019r. odbył lot w Polskiej przestrzeni powietrznej zakazanej oznaczonej jako EPP3 [...];

-art. 414 § 1 kpk w zw. z art. 17 § 1 pkt 3 kpk przez niewydanie wyroku umarzającego w odniesieniu do zarzucanego czynu zakwalifikowanego jako wykroczenie z art.212 ust. 1 pkt 1 lit a Prawo lotnicze, pomimo stwierdzenia przez Sąd I instancji, że stopień społecznej szkodliwości czynu i wina nie są znaczne.

2. Mający wpływ na treść orzeczenia błąd w ustaleniach faktycznych polegający na uznaniu, że:

-w świetle zgromadzonego materiału dowodowego oskarżony jest winny umyślnego naruszenia zasad bezpieczeństwa w ruchu powietrznym w wyniku czego naruszył przepisy dotyczące ruchu lotniczego;

-uznaniu, że oskarżony w sposób umyślny dopuścił się zarzucanego mu czynu, bowiem jako osoba posiadająca kwalifikacje zawodowe w zakresie wykonywania lotów powinien znać przepisy obowiązujące w ruchu lotniczym, bez względu na to do kogo należał obowiązek uzyskania zgody na wlot w strefę EPP3.”

W oparciu o tak sformułowane zarzuty, wniośł „o zmianę zaskarżonego wyroku

i orzeczenie odmiennie co do istoty sprawy poprzez umorzenie niniejszego postępowania”.

Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z 19 listopada 2021 r., sygn. akt V Ka 948/21, zmienił zaskarżony wyrok, stwierdzając, że zasądzone w pkt III koszty zastępstwa procesowego ponosi Skarb Państwa. W pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Kasację od tego wyroku wniośł Rzecznik Praw Obywatelskich, zaskarżając go na korzyść J. S. , w części w jakiej Sąd II instancji utrzymał w mocy wyrok Sądu I instancji, co do obowiązku uiszczenia na rzecz pokrzywdzonego nawiazki. Zarzucił on „rażące i mające istotny wpływ na jego treść naruszenie prawa procesowego, to jest art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k., polegające na przeprowadzeniu nienależytej kontroli instancyjnej przez Sąd Odwoławczy, który rozpoznając apelację obrońcy oskarżonego, niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów, nie przekroczył z urzędu granic środka odwoławczego i utrzymał w mocy wyrok Sądu

I instancji, w zakresie w jakim na podstawie art. 67 § 3 k.k. zasądzono obowiązek uiszczenia nawiązki na rzecz podmiotu, który orzeczeniem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 22 października 2021 r. (prawomocnym z dniem 10 listopada 2021 r.), utracił przymiot pokrzywdzonego, a więc na rzecz nieuprawnionego, co doprowadziło do oczywistej niesprawiedliwości zaskarżonego orzeczenia w tej części”

i wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w zaskarżonym zakresie, a następnie rozstrzygnięcia zawartego w punkcie II wyroku Sądu Rejonowego w Puławach z dnia 22 kwietnia 2021 r., sygn. akt II K 1173/19.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 67 § 3 k.k., umarzając warunkowo postępowanie karne, sąd nakłada na sprawcę obowiązek naprawienia szkody w całości albo w części, a w miarę możliwości również obowiązek zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, albo zamiast tych obowiązków orzeka nawiązkę.

Treść przywołanego przepisu nie pozostawia więc wątpliwości, że w sytuacji, gdy istnieją podstawy do orzeczenia na rzecz pokrzywdzonego obowiązku naprawienia szkody w całości lub części lub/i zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, a Sąd takiego obowiązku nie orzeka, zobowiązany jest do orzeczenia na rzecz pokrzywdzonego nawiązki (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 4 lutego 2020 r., IV KK 327/19).

W rozpoznawanej sprawie zasądzono obowiązek uiszczenia nawiązki na rzecz Grupy A. SA. Jednak skarżący zasadnie zauważył, że orzekającym Sądom obu instancji wyraźnie umknęło, iż podmiot ten utracił przymiot pokrzywdzonego, w związku z postanowieniem Sądu Okręgowego w Lublinie z 22 października 2021 r. (prawomocnym 10 listopada 2021 r., k. 277, 285). Tym samym doszło do zasądzenia nawiązki na rzecz podmiotu do tego nieuprawnionego.

Uchybienia tego nie dostrzegł Sąd odwoławczy, czym w sposób rażący naruszył przepisy wskazane w zarzucie kasacji.

Wobec tego Sąd Najwyższy, uznając zarzut kasacji za oczywiście zasadny, co pozwoliło na orzekanie na posiedzeniu bez udziału stron, uchylił zaskarżony wyrok w zaskarżonej części.

W zaistniałej sytuacji procesowej nie zaszły okoliczności wymagające wydawania orzeczenia następczego.

Z przytoczonych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[J.J.]

[a.ł]

Tomasz Artymiuk Andrzej Stępka Andrzej Tomczyk